

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 28/22
V Luxemburgu 16. februára 2022

Rozsudky vo veciach C-156/21 Maďarsko/Parlament a Rada
a C-157/21 Poľsko/Parlament a Rada

Opatrenia na ochranu rozpočtu Únie: plénum Súdneho dvora zamietlo žaloby Maďarska a Poľska proti mechanizmu podmienenosti, ktorý poskytnutie finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ podmieňuje dodržiavaním zásad právneho štátu členskými štátmi

Tento mechanizmus bol prijatý na vhodnom právnom základe, je zlučiteľný s postupom podľa článku 7 ZEÚ a rešpektuje okrem iného hranice právomocí zverených Únii, ako aj zásadu právnej istoty

Parlament a Rada prijali 16. decembra 2020 nariadenie¹, ktorým sa stanovuje všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie v prípade porušenia zásad právneho štátu v niektorom z členských štátov. Na dosiahnutie tohto cieľa nariadenie umožňuje Rade na návrh Komisie prijať ochranné opatrenia, ako je pozastavenie platieb z rozpočtu Únie alebo pozastavenie schvaľovania jedného alebo viacerých programov financovaných z tohto rozpočtu.²

Maďarsko aj Poľsko podali na Súdny dvor žaloby, ktorými sa domáhali neplatnosti tohto nariadenia. Svoje žaloby odôvodnili najmä absenciou vhodného právneho základu v Zmluvách o EÚ a o FEÚ, obchádzaním postupu stanoveného v článku 7 ZEÚ,³ prekročením právomocí Únie a porušením zásady právnej istoty. Na podporu svojej argumentácie sa Maďarsko a Poľsko odvolávali na **dôverné stanovisko právneho servisu Rady** k pôvodnému návrhu, ktorý viedol k prijatiu nariadenia, pričom **Súdny dvor** aj napriek námietkam Rady toto stanovisko **pripustil ako dôkaz**, a to z dôvodu prevažujúceho verejného záujmu na transparentnosti legislatívneho postupu.

Maďarsko a Poľsko sa v oboch konaniach navzájom podporovali ako vedľajší účastníci konania, zatiaľ čo Belgicko, Dánsko, Nemecko, Írsko, Španielsko, Francúzsko, Luxembursko, Holandsko, Fínsko, Švédsko a Komisia vstúpili do konaní ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Parlamentu a Rady. Na žiadosť Parlamentu Súdny dvor tieto veci prejednal v skrátanom súdnom konaní. Okrem toho boli tieto veci vzhľadom na ich výnimočnú dôležitosť pre objasnenie toho, v akom rozsahu môže Únia podľa Zmlúv chrániť svoj rozpočet a svoje finančné záujmy voči porušovaniu zásad právneho štátu v členských štátoch, pridelené na prejednanie plénu Súdneho dvora.

Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že pokiaľ ide o právny základ nariadenia, konanie stanovené v tomto nariadení možno začať len vtedy, ak existujú rozumné dôvody domnievať sa, že v členskom štáte došlo nielen k porušeniu zásad právneho štátu, ale predovšetkým, že toto porušenie dostatočne priamym spôsobom ovplyvňuje správne finančné riadenie rozpočtu Únie alebo ochranu jej finančných záujmov, alebo že existuje závažné riziko takého ovplyvňovania. Okrem toho sa opatrenia, ktoré možno prijať na základe nariadenia, týkajú výlučne plnenia rozpočtu Únie, pričom všetky z nich majú povahu obmedzenia financovania z tohto rozpočtu vzhľadom na vplyv takéhoto ovplyvňovania alebo jeho závažného rizika na uvedený rozpočet. **Cieľom nariadenia je preto chrániť rozpočet Únie pred ovplyvňovaním, ktoré dostatočne**

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie (Ú. v. EÚ L 433I, 2020, s. 1).

² Nariadenie však v takýchto prípadoch chráni oprávnené záujmy konečných príjemcov finančných prostriedkov a prijímateľov.

³ Článok 7 ZEÚ stanovuje možnosť začať konanie voči členskému štátu v prípade závažného porušenia hodnôt Únie alebo v prípade jasného rizika takéhoto porušenia.

priamo vyplýva z porušenia zásad právneho štátu, a nie sankcionovať takéto porušenia ako také.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomína, že **vzájomná dôvera medzi členskými štátmi je odôvodnená rešpektovaním spoločných hodnôt, na ktorých je založená Únia a ktoré členské štáty určili a sú im spoločné, pričom tieto hodnoty, medzi ktoré patria aj hodnoty zásad právneho štátu a solidarity, definujú samotnú identitu Únie ako právneho poriadku spoločného pre tieto štáty⁴. Keďže ich rešpektovanie predstavuje podmienku pre využívanie všetkých práv vyplývajúcich z uplatňovania Zmlúv na členský štát, Únia musí byť schopná v rámci svojich zverených právomocí tieto hodnoty chrániť.**

Súdny dvor v tejto súvislosti jednak spresnil, že **rešpekt k týmto hodnotám nemožno obmedziť len na povinnosť zaväzujúcu kandidátsky štát pri vstupe do Únie**, z ktorej by sa mohol vymaniť po svojom pristúpení. Okrem toho zdôraznil, že **rozpočet Únie je jedným z hlavných nástrojov umožňujúcich praktické napĺňanie základnej zásady solidarity** medzi členskými štátmi v politikách a činnostiach Únie, pričom uplatňovanie uvedenej zásady prostredníctvom tohto rozpočtu je založené na ich vzájomnej dôvere v zodpovedné využívanie spoločných zdrojov, ktoré tento rozpočet pokrýva.

Porušenia zásad právneho štátu v niektorom z členských štátov pritom môžu vážne ohroziť správne finančné riadenie rozpočtu Únie a finančné záujmy Únie. Takéto porušenia totiž môžu mať okrem iného za následok nedostatočné záruky, že pri výdavkoch krytých z rozpočtu Únie budú splnené všetky podmienky financovania stanovené právom Únie, a teda že budú zodpovedať cieľom, ktoré Únia sleduje pri financovaní takýchto výdavkov.

Preto horizontálny „**mechanizmus podmienenosti**“, aký zaviedlo nariadenie, ktorý získanie finančných prostriedkov z rozpočtu Únie podmieňuje dodržiavaním zásad právneho štátu zo strany členského štátu, **môže spadať do Zmluvami priznanej právomoci Únie stanoviť „rozpočtové pravidlá“ upravujúce plnenie rozpočtu Únie.**

Súdny dvor v druhom rade konštatoval, že postup stanovený **nariadením nie je obchádzaním postupu stanoveného v článku 7 ZEÚ a rešpektuje hranice právomocí zverených Únii.**

Účelom postupu stanoveného v článku 7 ZEÚ je totiž umožniť Rade sankcionovať závažné a pretrvávajúce porušenie ktorejkoľvek zo spoločných hodnôt, na ktorých je založená Únia a ktoré definujú jej identitu, a to najmä s cieľom nariadiť dotknutému členskému štátu, aby toto porušovanie ukončil. Naopak, cieľom nariadenia je chrániť rozpočet Únie, a to len v prípade takého porušenia zásad právneho štátu v členskom štáte, ktoré ovplyvňuje správne plnenie tohto rozpočtu, alebo pri ktorom existuje závažné riziko takého ovplyvňovania. V dôsledku toho **majú postup podľa článku 7 ZEÚ a postup podľa nariadenia odlišné ciele, pričom každý z nich má svoj jasne odlišný účel.**

Okrem toho, keďže nariadenie umožňuje Komisii a Rade preskúmať len také situácie alebo konanie, ktoré možno pripísať orgánom členského štátu a ktoré sa javia ako relevantné pre správne plnenie rozpočtu Únie, **právomoci udelené týmto inštitúciám týmto nariadením neprekracujú hranice právomocí udelených Únii.**

V treťom rade, pokiaľ ide o tvrdenie Maďarska a Poľska o porušení zásady **právnej istoty**, a to osobitne tým, že nariadenie podľa nich nedefinuje pojem „právny štát“ ani jeho zásady, Súdny dvor zdôraznil, že zásady uvedené v nariadení ako definičné znaky tohto pojmu⁵ boli široko rozpracované v jeho judikatúre, pričom tieto zásady majú svoj pôvod v **spoločných hodnotách,**

---

⁴ Medzi základné hodnoty Únie, ktoré sú spoločné pre členské štáty a ktoré sú uvedené v článku 2 ZEÚ, patrí úcta k ľudskej dôstojnosti, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát a rešpektovanie ľudských práv, v spoločnosti, ktorá sa vyznačuje najmä nediskrimináciou, spravodlivosťou, solidaritou a rovnosťou medzi ženami a mužmi.

⁵ Podľa nariadenia tento pojem zahŕňa zásadu zákonnosti implikujúcu transparentný, zodpovedný, demokratický a pluralistický zákonodarný proces, ako aj zásadu právnej istoty, zásadu zákazu svojvoľnosti výkonných právomocí, zásadu účinnej súdnej ochrany zo strany nezávislých a nestranných súdov vrátane prístupu k spravodlivosti, a to aj pokiaľ ide o základné práva, zásadu oddelenia právomocí a zásadu nediskriminácie a rovnosti pred zákonom.

ktoré uznávajú a uplatňujú aj členské štáty vo svojich právnych systémoch a vychádzajú z pojmu „právny štát“, ktorý členské štáty zdieľajú a vyznávajú ako spoločnú hodnotu vo svojich ústavných tradíciách. Súdny dvor sa preto domnieva, že členské štáty sú schopné dostatočne presne určiť základný obsah a požiadavky vyplývajúce z každej z týchto zásad.

Okrem toho Súdny dvor spresnil, že nariadenie pre prijatie ním stanovených ochranných opatrení vyžaduje preukázanie **skutočnej súvislosti** medzi porušením zásady právneho štátu a ovplyvnením správneho finančného riadenia Únie alebo jej finančných záujmov alebo vážnym rizikom takého ovplyvňovania, pričom takéto porušenie sa musí týkať **situácie alebo konania**, ktoré možno pripísať orgánu členského štátu a ktoré je **relevantné z hľadiska správneho plnenia rozpočtu** Únie. Uviedol, že **pojmem „vážne riziko“** je špecifikovaný v rozpočtových predpisoch Únie, a zdôraznil, že **ochranné opatrenia**, ktoré je možné prijať, musia byť **prísne primerané vplyvu** konštatovaného porušenia na rozpočet Únie. Podľa Súdneho dvora osobitne platí, že tieto opatrenia sa môžu týkať iných činností a programov, než sú tie, ktoré boli ovplyvnené takýmto porušením, len v rozsahu nevyhnutne potrebnom na dosiahnutie cieľa **ochrany tohto rozpočtu ako celku**. Súdny dvor napokon konštatoval, že Komisia musí dodržiavať **prísne procesné požiadavky**, ktoré okrem iného zahŕňajú **viaceré konzultácie s dotknutým členským štátom**, čo podlieha preskúmaniu zo strany súdu Únie, a dospel k záveru, že **nariadenie spĺňa požiadavky zásady právnej istoty**.

Za týchto okolností **Súdny dvor zamietol žaloby podané Maďarskom a Poľskom v celom rozsahu**.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcie Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie rozsudkov a ich zhrnutí ([C-156/21](#) a [C-157/21](#)) sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudkov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.